

**FIZIKA FANINI
O'QITISHDA
INNOVATSION
TEKNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH**

**JURAYEVA NASIBA
MARDIYEVNA,
AXMADJONOVA UMIDA
TOJIMURODOVNA**

Jizzax politexnika instituti

<https://doi.org/10.47689/STARS.university-pp241-243>

Annotatsiya: Fizika fanini o'qitishning dolzarb muammolari va innovatsion texnologiyalar yoritib berilgan.

Tayanch suzlar: fan, pedagogik texnologiya, "Skarabiy", "Charxpalak", "Rezyume", interfaol usul, "Klaster" texnologiyasi, "Aqliy hujum".

Кириш: "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури"ни амалга ошириш узлуксиз таълим тизимининг тузилмаси ва мазмунини замонавий фан ютуқлари ва ижтимоий тажрибага таянган ҳолда туб ислохотларни кўзда тутди. Бунинг учун, аввало, таълим тизимининг барча шаклдаги муассасаларида таълим жараёнини илғор, илмий-услубий жиҳатдан асосланган янги ва замонавий услубиёт билан амалда таъминлаш лозим. Ёш авлодга таълим-тарбия беришнинг мақсади, вазифалари, мазмуни, услубий талабларига кўра фан, техника ва илғор технология ютуқларидан унумли фойдаланиш бугунги таълим тизими олдида турган долзарб муаммолардан бири ҳисобланади [1-2].

Таҳлил ва мулохазалар: Кадрлар тайёрлаш соҳасидаги давлат сиёсати узлуксиз таълим тизими орқали шахснинг ҳар томонлама баркамол фуқаро бўлиб етишишини кўзда тутди. Шахс эса, узлуксиз таълим ва кадрлар тайёрлашда таълим хизматларининг истеъмолчиси, иштирокчиси ҳамда ишлаб чиқарувчиси сифатида намоён бўлади.

Шахс таълим хизматларининг ишлаб чиқарувчиси сифатида билим ва тажрибани талаба(ёки ўқувчи)га узатишда, моддий ишлаб чиқариш муҳити шароитида, шунингдек, фан, маданият ва хизматлар кўрсатиш соҳаларида иштирок этади. Шу сабабли, таълимнинг белгиланган вазифаларидан бири юқори савияда ўқитишни таъминлаш ва малакали кадрларни замонавий таълим дастурлари асосида тайёрлашдан иборат. Таълим муассасаси ўсиб келаётган шахсни ўқитиш жараёнида уларга таълим олиш шароитларини яратади. Талаба(ёки ўқувчи)ларнинг билимга эҳтиёжлари ва қобилиятларини шакллантириш ҳамда ривожлантиришнинг йўналтирилган бўлиши ўқитувчи фаолиятининг масъулиятини оширади. Таълим муассасаси ўқитувчисининг малакаси махсус ва педагогик фанлар билан ёритиладиган икки қиррага эга

бўлиши лозим ва у доимо: “ Нима учун ўқитиш керак?”, “ Қандай ўқитиш керак?” деган саволларга жавоб топиши, шунингдек, таълим-тарбия хусусиятлари эътиборга олинган билимларга асосланган бўлиши керак [3].

Таълимнинг самарадорлигини ошириш, шахснинг таълим марказида бўлишини ва ёшларнинг мустақил билим олишларини таъминлаш учун таълим муассаларига яхши тайёргарлик кўрган ва ўз соҳасидаги билимларни мустаҳкам эгаллашдан ташқари замонавий педагогик технологияларни ва интерфаол усулларни биладиган, улардан ўқув ва тарбиявий машғулотларни ташкил этишда фойдаланиш қоидаларини биладиган ўқитувчилар бўлиши лозим. Бунинг учун барча фан ўқитувчиларини янги педагогик технологиялар ва интерфаол усуллар билан қуроллантириш ва олган билимларини ўқув-тарбиявий машғулотларда қўллаш малакасини узлуксиз ошириб бориши муҳим.

Олий таълим ўқитувчисининг фаолияти шахсни тарбиялаш жараёнида таълим-тарбия олиш шароитларини яратиш, унинг эҳтиёжларини қондириш ва қобилиятларини очиш ҳамда ривожлантиришга йўналтирилган бўлиши лозим. Олий таълим ўқитувчисининг малакаси махсус ва педагогик фанлар билан ёритиладиган икки қиррага эга бўлиши муҳим ва у доимо “ Фанни қандай ўқитиш лозим?”, “Фанни нима учун ўқитиш лозим?” деган саволларга жавоб топиш зарур. Бу жавоблар педагогика фанининг асосий қоидалари ва қонуниятлари мос ҳолда талқин қилиниши, шунингдек, таълим хусусиятлари эътиборга олинган билимларга асосланган бўлиши керак. Педагогиканинг муҳим муаммоларидан бири ўқитувчининг мутахассиснинг ва фаолиятининг асосини ташкил этиш шарт бўлган педагогик жараён назариясини ишлаб чиқишдир.

Ёш педагоглар мутахассислик бўйича мавжуд билимларидан ташқари ўқув жараёнига қадам қўяр эканлар, педагогик ва психологик билимлар, технология ва ўқитиш методикаларига доир зарур педагогик билимларни эгаллаган бўлишлари керак. Ана шуларни эътиборга олган ҳолда, ёш педагогларнинг малакасини оширишда асосий масалалар қуйидагича белгиланади [4-5]:

- Ўқитиш жараёнинг самарадорлигини таъминловчи педагогик малакаларни шакллантириш
- Ижтимоий-иқтисодий, сиёсий, гуманитар билимларни англашга йўналтирилган янги касбий тафаккурини шакллантириш
- Ўқитувчи фаолиятининг методологик асоси сифати педагогик билимлар тизимини эгаллаш
- Ўқитувчиларнинг касбий фаолиятига-яқинлаштирилган услублар тизими сифатидаги ўқитиш технологиясини эгаллаш.

Хулоса: Ҳозирги вақтда таълим муассасаларида фаолият кўрсатаётган ёш иқтидорли педагог илмий кадрлар томонидан юқорида санаб ўтилган малака ва кўникмаларни ҳосил қилиш мақсадида дастур ишлаб чиқилди ва бу дастурни ўқитиш жараёнида қўллаш бўйича тавсиялар берилди. Жумладан, талабаларнинг билим ва кўникмаларига қўйиладиган талаблар белгилаб берилди. Тингловчилар ўзлари ўқиётган талабаларнинг руҳиятига мос равишда мулоқотда бўлиш, замонавий педагогик технологияларни эгаллаш ва ўқув тарбия жараёнида қўллаш олиши керак. Тингловчиларга замонавий педагогик технологияларни ўқув-тарбия жараёнидаги ўрни, улардан фойдаланиш,

шунингдек, “Ақлий ҳужум”, “Тармоқлар” усуллари, “Бумеранг”, “Скарабий”, “Чархпалак”, “Резюме” ва каби технологиялар ҳақидаги билимларга эга бўлишлари ва уларни ўқув тарбия жараёнига қўллай олишлари муҳим. Шахс, технология, педагогик технология, интерфаол услублар, педагогик маҳорат, “Кластер” технологияси, “Ақлий ҳужум” услуги, муаммоли таълим, тарози технологияси, муаллифлик технологияси каби услублардан унумли фойдаланиш орқали таълим самарадорлигини Давлат таълими стандартлари талаби даражасига етказиш мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар

1. И. А. Каримов “Ўзбекистон буюк келажак сари” Тошкент. “Ўзбекистон” 1998 йил. Кириш. 3-7 бетлар.
2. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги қонун Тошкент. 1997 йил 3-бет.
3. Инатов Х. “Физика ўқитиш методикаси” II қисм.
4. Ишмухаммедов Р.Ж., Абдуқодиров А.А., Пардаев А.Х. “Таълимда инновацион технологиялар”.
5. Атамуратова Т., Ергашева Х., Қурбонова М. “Мутахассислик фанлари ўқитиш методикаси”